

Handläggare: Jacky Cohen
Telefon: 08/ 508 10 016

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2008-04-17

Svar på remiss om riktlinjer för vårdnadsbidrag i Stockholms stad

Förslag till beslut

Förslag till riktlinjer för vårdnadsbidrag i Stockholms stad godkännes med beaktande av förvaltningens synpunkter.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Mats Claesson
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontorets (SLK) finansavdelning har presenterat ett förslag till riktlinjer för vårdnadsbidrag till föräldrar med barn mellan ett och tre år. Bidraget är antingen helt med 3000 kronor per månad eller halvt med 1500 kronor per månad. Bidraget är skattefritt. Vid helt bidrag får man inte samtidigt använda skattefinansierad barnomsorg. Vid halvt bidrag får man nyttja skattefinansierad barnomsorg max 25 timmar i veckan och betala deltidsavgift.

Förvaltningen är i stort sett positiv till förslaget. Av ekonomiska skäl kan många föräldrar idag inte ägna så mycket tid åt sina barn som de skulle önska och där kan bidraget innebära en förbättring. T ex kan det innebära att föräldrar inte känner sig lika pressade att av ekonomiska skäl placera sitt barn i förskola så fort det fyllt ett år.

För att undvika övertung administration av bidraget är det viktigt med tydliga regler. T ex måste man nog begränsa möjligheterna till alltför kreativa dellösningar. Det är också viktigt att begränsa hur ofta man kan ändra sitt vårdnadsbidrag. Även kontrollen gentemot andra bidrag som t ex a-kassa, föräldrapenning och socialbidrag måste vara säker och enkel.

En gissning är att många föräldrar kommer att använda möjligheten till halvt vårdnadsbidrag 1500 kronor plus förskola max 25 timmar i veckan. Enligt förskolepersonalen vore det önskvärt med en regel att dessa 25 timmar måste tas ut med max fem timmar per dag. Tar man i stället ut tiden under tre dagar med 8-9 timmar per dag och sedan har barnet hemma resten av veckan försvåras det pedagogiska arbetet och arbetet med att få barngrupperna att fungera på ett bra sätt.

Förvaltningen delar SLK:s bedömning att det idag är svårt att uppskatta vårdnadsbidragets ekonomiska konsekvenser. Troligen kommer kostnaderna att öka pga. att många väljer lösningen med halvt bidrag plus förskola på deltid. Förutom kostnaderna är det även viktigt att följa konsekvenserna ur pedagogisk synpunkt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Barn och Ungdom.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har beslutat att vårdnadsbidrag ska införas i Stockholm den 1 juli 2008. Förslaget är att vårdnadsbidraget gäller för barn som fyllt ett men inte tre år. Föräldern bestämmer hur vårdnadsbidraget används, t ex för att kompensera egna arbetsinkomster och därigenom kunna ägna mer tid åt sina barn, eller för att finansiera annan privat anordnad barnomsorg t ex barnpassning. Stadsdelsnämnderna föreslås ansvara för att informera och besluta om samt betala ut vårdnadsbidrag. Information om möjligheten till vårdnadsbidrag ska ges på motsvarande sätt som information om övrig offentligt finansierad förskoleverksamhet.

SLK har under våren förberett vårdnadsbidragets utformning i Stockholms stad. Under våren 2008 utreds de administrativa rutinerna, införande av så kallad e-tjänst, kontroll gentemot andra bidrag och ersättningar, säkrade rutiner för utbetalning av vårdnadsbidrag m.m. Den databaserade verksamhetssystemet för barnomsorg och skola, BoSko, kommer att användas även för vårdnadsbidraget.

SLK föreslår att vårdnadsbidraget får tas ut helt med 3000 kronor per månad eller halvt med 1500 kronor per månad. Bidraget är skattefritt. Vid helt vårdnadsbidrag får man inte samtidigt utnyttja skattefinansierad barnomsorg. Vid halvt vårdnadsbidrag kan barnet delta högst 25 timmar i veckan och deltidsavgift betalas.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig i stort sett positiv till vad som anges i SLK:s tjänsteutlåtande. Syftet är att stärka föräldrarnas valfrihet och möjlighet att ägna mer tid åt sina barn. Av ekonomiska skäl kan många föräldrar idag inte ägna så mycket tid åt sina barn som de skulle önska och där kan vårdnadsbidraget kanske innebära en förbättring. T ex kan vårdnadsbidraget kanske innebära att föräldrar inte känner sig lika pressade av rent ekonomiska skäl att placera sitt barn i förskola omedelbart när det fyllt ett år.

Förvaltningen vill därför peka på förtydliganden och kompletteringar som behöver beaktas för att avsedda effekter av förslaget ska kunna åstadkommas. Förvaltningen anser att tydliga rutiner är viktiga och kan bidra till en enhetlig handläggning i staden av hur och när vårdnadsbidrag utnyttjas. Detta kan göra det tydligare för den handläggande personalen vilka handlingsalternativ som finns, vilka rutiner man måste följa samt kunna gå ut och informera om dessa.

Förvaltningen instämmer i SLK:s bedömning att det är rimligt att anta att många föräldrar kommer att använda sig av dellösningen med halvt vårdnadsbidrag och förskola upp till 25 timmar per vecka.

Riktlinjer och rutiner

Förslaget är att vårdnadsbidraget gäller för barn som fyllt ett men inte tre år. Att räkna dagar och delar av månader för varje barn skulle medföra en ökad arbetsmängd för handläggningen av vårdnadsbidraget. Det bör förtydligas att vårdnadsbidraget betalas ut från och med månaden då barnet fyller ett år eller månaden efter samt fram till och med barnet fyller tre år.

Om vårdnadsbidraget sägs upp får inte nytt bidrag utbetalas för samma barn förrän efter 120 dagar. Av skäl som har framförts i tidigare stycke, bör det förtydligas att uppsägning respektive beslut om nytt bidrag gäller från och med hela månaden och inte kalenderdagar.

Enligt förslaget kan vårdnadsbidrag inte kombineras med andra ersättningar. Förvaltningen delar uppfattningen att rutiner för kontroll gentemot andra bidrag och ersättningar ska vara säkra och enkla. Det är viktigt att rutiner för detta är framtagna i god tid innan förslaget träder i kraft. Det måste vara tydligt om det är vårdnadsbidraget som ska dras in om det visar sig vid kontroll att andra ersättningar utgår.

Vårdnadshavare ska bo och vara folkbokförd tillsammans med barnet. Vårdnadsbidraget kan även efter anmälan av båda vårdnadshavarna betalas ut med hälften till vardera vårdnadshavaren. Det bör förtydligas om undantag från regeln ska medges då föräldrar har gemensam vårdnad om barnet och en av föräldrarna inte är folkbokförd på samma adress som barnet.

Administration och handläggning

Beslut om att införa kommunalt vårdnadsbidrag i Stockholm innebär inga förändringar av barnomsorgsgarantin. Garantin innebär att barn ska erbjudas plats inom tre månader från det att ansökan om plats inkommit. Förslaget ger föräldrar möjlighet att ta ut vårdnadsbidrag i väntan på en förskoleplats. Lediga platser i förskoleverksamheten uppstår kontinuerligt när som helst i en kalendermånad. Det behöver förtydligas vad som gäller om en garantiplats uppstår mitt i en månad samtidigt som vårdnadsbidrag tas ut.

Förslaget ger föräldrar möjligheten att kombinera halvt vårdnadsbidrag med deltids förskoleplats max 25 timmar i veckan. Stadsdelsnämnderna föreslås ansvara för att informera och besluta om samt betala ut vårdnadsbidrag. Förvaltningen instämmer i SLK:s bedömning att det medför svårigheter att uppskatta vårdnadsbidraget fulla ekonomiska konsekvenser. I ett inledningsskede d.v.s. under det första året kommer stadsdelsförvaltningarna att få ökade kostnader för handläggningen av vårdnadsbidraget. Detta bör tas med i beräkningarna av ersättningen till stadsdelsnämnderna.

Förslaget innebär att barnet vid halvt vårdnadsbidrag får delta i offentligt finansierad förskoleverksamhet högst 25 timmar i veckan. Barnet går således hem en timme tidigare än det barn som har rätt till sex timmars vistelse enligt föräldraledighetslagen. Det behöver förtydligas om gällande deltidstaxa ska tillämpas i båda fallen.

Den databaserade verksamhetssystemet för barnomsorg och skola, BoSko, kommer att användas även för vårdnadsbidraget. Förvaltningen delar uppfattningen att det ska vara enkelt att ansöka om vårdnadsbidraget. Förvaltningens erfarenhet är dock att en hög procent av ansökningar via BoSko måste kontrolleras manuellt på grund av att de sökande anger ofullständiga uppgifter. Då förslaget innebär nya och fler arbetsuppgifter för BoSko-handläggaren bör det vara enkelt och effektivt att handlägga vårdnadsbidraget. E-tjänsten som föreslås förväntas därför vara i säker drift i god tid innan förslaget träder i kraft.

Den pedagogiska verksamheten

SLK bedömer att det i nuläget inte är möjligt att beräkna hur stadens kostnader för vårdnadsbidrag påverkar efterfrågan på förskoleverksamhet. Förutom kostnaderna anser SLK

att det även är viktigt att noga följa konsekvenserna för förskoleverksamheten ur pedagogisk synpunkt.

Att delta i den pedagogiska förskolan redan från tidig ålder kan ge stora möjligheter till individuell utveckling. Det ger också en möjlighet att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med särskilt behov av stöd. Vårnadsbidrag kan innebära att de barn som bäst behöver en förskoleplats inte placeras i förskola. Det blir därför viktigt att följa utvecklingen och konsekvenserna för barn som möter svårigheter tidigt i livet.

SLK föreslår att vårnadsbidraget får tas ut helt eller halvt. Vid halvt vårnadsbidrag får barnet delta i offentligt finansierad förskoleverksamhet högst 25 timmar i veckan. Stadens intagnings- och kvargående regler medger idag deltidsvistelse för förskolebarn med nyfött syskon om högst sex timmar per dag. Ett flertal barn med olika vistelsetider på förskolan får inte innebära en sämre tillgång till pedagogisk stimulans för såväl hela barngruppen som de enskilda barnens utveckling.

Förslaget innebär att barn vars förälder uppstår vårnadsbidrag går hem efter 5 timmars vistelse. Förvaltningens erfarenhet är att sex timmars vistelse enligt föräldradedighetslagen för vård av nyfött syskon, inte alltid efterlevs av föräldrarna som låter barnet vara kvar på förskolan längre än sex timmar. Förvaltningen vill peka på det problematiska i detta och de spänningar i relationen föräldrar -personal som kan bli följden.

Förskolans uppdrag är att erbjuda alla barn en trygg miljö där omsorg, lek, pedagogik och socialisering är nödvändiga för deras utveckling. Förskolans pedagogiska uppdrag förutsätter pedagogisk kontinuitet och få avbrott i samspelet med vuxna och barn. I förskolan skall barnen kunna möta vuxna som har förutsättningar att se varje barns möjligheter och som engagerar sig i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen. Möjligheten att kombinera vårnadsbidraget med förskoleplats får inte innebära en sämre möjlighet för förskolan att kunna erbjuda barnen en i förhållande till deras ålder och vistelsetid väl avvägd dagsrytm och miljö. Såväl omvårdnad och omsorg som vila och andra aktiviteter skall kunna vägas samman på ett balanserat sätt.

Förvaltningen vill därför instämma i stadsledningskontorets uppfattning att utvecklingen behöver följas upp även ur pedagogiskt synpunkt.

Bilaga: SLK:s tjänsteutlåtande dnr 321-5114/2007